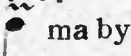
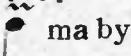
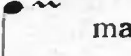
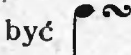

K.

Ornamentyka.

(Ozdobniki.)

Wszelkie prawa zastrzeżone. — Przedruk wzbroniony.
(Ciąg dalszy.)

W artykule pierwszym z nr. 3 należy poprawić następujące błędy drukarskie: str. 8 kolumna 1 wiersz 8 zamiast ma być str. 8 kolumna 1 wiersz 12 zamiast ma być

Krótki wyprzednik, Toczek, Zwrotnik i Mordent,

nie są niczem innym jak specjalną formą krótkich dwóch przednutek. Krótki wyprzednik (nazwa dziś już nie używana) składa się zwykle z sekundy dolnej i górnej do nuty głównej. Zamiast sekundy dolnej niekiedy wymaga się innego tonu, lecz tylko gdy ten ostatni odpowiada ostatniej poprzedzającej nucie głównej. Rzadziej spotykamy wyprzednik odwrotny, który jest dokładnym odwróceniem zwykłego wyprzednika. Wyprzednik notuje się zawsze małymi nutami:

a)

Wykonanie:

b)

Türk, Filip Emanuel Bach i inni żądają, by obydwie wstępne nutki były grane słabiej, niż nuta główna, podczas gdy przy powolnym wyprzedniku pierwszą nutkę (z punktem) należy grać silnie, drugą zaś całkiem słabo. To polecenie da się precezyjniej ująć w ten sposób, że wstępnik należy grać *crescendo*.

Krótki toczek (niem. Schleifer, franc. Coulé) składa się z kilku, zwykle zaś z dwóch djatonicznie następujących przednutek z góry lub z dołu przed nutą główną; wykonanie jest podobne jak u wyprzednika, a *crescendo* jest nie do ominięcia. Jeżeli na nutę główną przypada akurat (*sf* lub inny) to przesuwa go się na pierwszą nutkę:

a)

Wykonanie:

b)

Toczek składający się z trzech lub czterech nut wykonuje się podobnie:

Zwrotnik (niem. Pralltriller, franc. Pincé renversé) zaczyna się od nuty głównej, po której następuje górna sekunda, a kończy się na nucie głównej. Jest on zawsze krótki i akcentowany, t. zn. że nie należy obydwie krótkie nuty grać słabiej, niż nutę główną. Wykonanie musi być bardzo szybkie, by główna nuta jak najmniej straciła ze swej wartości. Jednakowoż przy nutach o małej wartości (b) staje się on raczej ozdobnikiem wypełniającym, niejako trylem o minimalnych rozmiarach:

a)

Wykonanie:

b)

Mordent (niem. Mordent, franc. Pincé) jest odwróceniem zwrotnika, t. zn. że po nucie głównej następuje dolna sekunda poczem wraca na nutę główną. Znak jego jest ten sam jak dla zwrotnika tylko z przekreśleniem pionowym: ~. Mordent używa zawsze małej dolnej sekundy, nawet gdy ta nie jest specjalnie notacją żadaną; chyba, że następuje bezpośrednio po nim wielka sekunda dolna (b):

a)

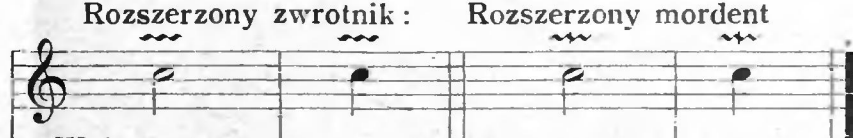

b)

Odmianą zwrotnika i mordenta są rozszerzony zwrotnik (~) i rozszerzony mordent, (~), które oczywiście możliwe są tylko przy nutach o większej wartości:

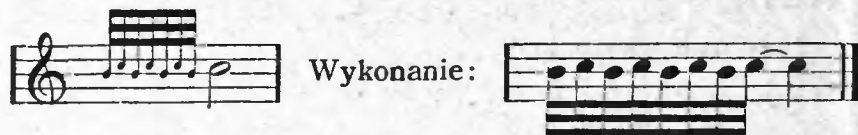
Rozszerzony zwrotnik: Rozszerzony mordent

Wykonanie:

Pokrewnym mordentowi rozszerzonemu, lecz z tą różnicą, że zaczyna się zawsze od dolnej nuty pomocniczej (mała sekunda dolna) jest *battement*, żądane małemi nutami:

Rozszerzony zwrotnik i rozszerzony mordent często stają się ozdobnikami wypełniającymi. Znak (~~~~) niekiedy przedstawia właściwie tryla; dawniej był właśnie znakiem tryla. Jeżeli znak ten posiada ogonek (~~~~, [~~~~, ~~~~]) to oznacza właśnie prawdziwy, wypełniający tryl.

Możliwe i faktycznie używane są jeszcze liczne inne ozdobniki wyprzedzające. Nie posiadamy jednakowoż dla nich specjalnych znaków, notujemy je więc małemi nutami, np.:

C. d. n.